

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körut 2.
 Fiókiadóhivatalok: **Zomborban: Gombos E. Berta** dohánytőzsdéjében. **Ujvidéken: Schäffer Péter** könyvkereskedésében. **Szabadkán: Braun Adolf** nyomdájában. **Bácsalmáson: Rosenberg A.** cégnél.

Lapvezér:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
 Tanítóknek, aljegyzőknek, írkokoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

A vasut elleni panaszok.

II.

(b.) Nézzük először is mi történt már a vasutfejlesztés terén? Személy és teherkocsik, valamint mozdonyok beszereztek. Némely pályaudvar bővítést nyert. De ez nem elég. Főpályaudvarainkat a modern technika szerint ugyszólván ujja kell építeni. Budapestre 10, mellékvonalaival az egész országot behálózó fővonal fut be hat pályaudvarba, melyből kettőbe személyvonatok egyáltalán nem mennek, egyet csak érintenek csekély forgalommal. Marad tehát egy egész ország személyforgalmának lebonyolításához három pályaudvar, melyből egy, a déli vasuté csak egyetlen, exlütív vasuti politikájánál fogva kisebb forgalmi vonalat fogad be, míg a másik kettő, a nyugati és keleti pályaudvar kilenc, gazdag mellékhálózattal bíró vonalat fogad be és e pályaudvarokon van 2—3 vágány az érkező és 2—3 vágány az induló vonatok elhelyezésére s ezek közül is egyszerre csak egy vágányon indulhat és érkezik egy-egy vonat, pedig vannak napszakok, mikor minden tíz percen kellene vonatot indítani. Nincs elég kocsi, várni kell, míg érkezik egy vonat, melyből készítik a másikat, s míg ez megtörténik, vár a vonat. A megsokasodott vonatok részére elveszik a rendezés céljaira szolgáló vágánycsoportozatot s halasztást szenved a vonatok összeállítás a szűkített helyen — s előáll, egy, a vonalon behozhatatlan késés. És miért nem tűntethető el a késés a vonalon nagyobb se-

besség, tartózkodás rövidítés, ügybuzgóság stb. által? Mert a mozdony után teljesíthető képességét felülmúló teher van kapcsolva, meneteje úgy ki van számítva papíron, hogy azt megrövidítenie lehetetlen, az állomásokon való tartózkodás már a menetrendben oly rövidre van szabva, hogy abból elvenni nem, csak azt megtoldani lehet, a pálya a rajta járó sok vonattól úgy igénybe van véve, megvitelve, hogy igen sok helyen a forgalom biztonsága lassabb menetet parancsol, e körülmények mind mind késésekre vezetnek, anélkül, hogy előnkerejével a személyzetben keressük a hibát, melyre csak az fogható reá, hogy a hiába való erőlködésbe, az erejét felülmúló napról-napra való fáradozásba beleunva egykedvűen végzi a dolgát s nem viv szélmalomharcot az erejét jóval felülmúló akadályok elhárítására. De ebből nem lehet indolenciára következtetni, s ha talán szorványosan mutatkozik is a buzgalom hiánya, abban leli magyarázatát, hogy a nagy személyzet-szükségletben igen sok selejtes vétetik fel, nehezebb a megválogatása, sok letört existencia keres a vasutnál új hazát minden rátermetség és munkakedv nélkül, mire élénken rávilágított a napokban kipatant bizonyítványgyár titka.

A nagy forgalommal nem áll arányban a vasutak berendezése. A legtöbb állomáson a harminc év előtt felszerelt jelző védőeszközök vannak, melyekkel nagyon szépen meglehetett csinálni az akkori talicskázást, de nem a mai óriási forgalmat. Az ily gyatra eszközökkel aztán ha a személyzet kis mulasztásával is nagy bajok

származnak, a váltót nem lehet büntetni, de az embert, hogy bünbak legyen — muszáj. Vizsgálják csak azt, hogy megfelelő szerkezetek, berendezések voltak-e ott a baleset megtörténtekor. Példa erre a nem rég történt Budapest kiterő katasztrófa. A technika ugyszólván lehetetlenné teszi az összeütközést, mert könnyű kezelési szerkezetek lehetővé teszik az emberileg biztos vonatközlekedést. Külföldön sokkal gyéribb vonatforgalom mellett alkalmazva vannak.

A mi forgalmunk tíz év alatt száz perccel emelkedett s mily vasutfejldések mutatkoztak szerkezetben, építésben, berendezésben? A haladás fele mérvében sem nálunk. Ez elmaradást kell most gyorsabb tempóban minden téren helyrehoznunk, ami biztosan meg is történik, mert a baj felismeretett, tehát egyik kellék az elhárításra már meg van.

Szerencsések akkor leszünk, ha oly módon lesz segítve a bajon, hogy a jövő időre is kihatással lesz, nemcsak a máti-holnapig terjedő bajokat orvosolja.

De hol van az ember, ki sas-szemével a jövőbe lát?

Mert hát a mostani bajok utmutatással szolgálhatnak a beruházások mily irányu haladására, de nem lehetetlen, hogy a mai állapotok nem mutatják az egészséges fejlődés útját, amit most nagy jövőjünek látunk, az elcsenevészedik, ami most még csirájában van meg, nagyra növekszik.

A közlekedés vonóereje ugy látszik nem a gőzben érte el tetőpontját, pedig mi most csakennek erősítésén fáradozunk, s elhanyagoljuk a még nem rég sűrűn emlegetett villa-

A megcsalatott.

— Magánjelenet. —

Németből: **Körmöczy Ernőtől.**

(Kis szalon. Középpajtó, balra oldalajtó. Jobbra diszes kályha, rajta antikművű álló óra. Az előtárban jobbra íróasztal, rajta hivatalos ügyiratok, női zsebóra, levéltömb, kis kulcsomó s pár ujság; causeus, melyen férfikalap fekszik. Balra egy etagere különféle csesebecsékkel, nippekkel. Mögötte commode, egyik fiókjában arckép s levélsomó. Diszes székek, szőnyeg stb. Előkelő, fényes berendezés.)

Tibor (a középpajtónál áll s kiszól rajta.) Isten veled szívem! Vagyis inkább a mielőbbi viszontlátásra! Remélhetőleg nem sokáig fogsz időzni a kedves mamánál! — Ez a jószágos Adrienne! még mindig teljesen édesanyja befolyása alatt áll, akár csak valami gyermek; azt hiszi, hogyha minden áldott nap meg nem látogatja az én igen tisztelt, de — mondhatni — most már nem kevésbé unalmas anyósomat, hát menten felfordul a világ! (Becsukja a középső ajtót s a jobboldali asztalhoz megy, melyen pár iratsomó fekszik.) Nos tehát, míg visszatér, ves-sük magunkat kényelembé nála. Valóban kellemes tété-à-tété-re van kilátásom ma este Adrienne! ő a himzódobnál fog ülni, én meg itt ni, e pör aktái mellett, melyet holnap tárgyalok. Már megint válás asztaltól és ágytól! Legalább is a tizenötödik az idén. (Mosolyogva.) Az ilyen elválások most napirenden vannak. (Felemeli az iratokat, közben észreveszi felesége zseboráját, a kulcsomót s a levéltömböt.) Ni, ni! Feleségem itt felejtette az óráját, leveleit s kulcsait is! Oh! a kis könnyelmű! (A kulcsomót felemeli s

játszva forgatja ujjai közt.) Drága pici kulcs! — és milyen elegáns! De főképp ez a legkisebb itt ni! (Nézegeti.) Igazi remekmű! Felül aranyozva s cizellálva. Most már igazán szeretném tudni, hogy ez a parányi kis szerszám micsoda icinyke ládikába illik! (A baloldali állványhoz lép.) Ejnye ni! Hát nem-e ugy kutatok most valami titok után, mint s jó Fényesné asszony, amit különben *meg nem szabad* tudnom! (A kulcsomót az asztalra dobja.) De most már elég a gyerek-ségből ügyvéd uram! Jó lesz visszatérni aktáimhoz s ügyfelemhez, ki mellesleg mondva, pompás, kellemes egy asszony! (Leül s olvasni kezd a legelső aktából.) Tekintettel a 3. §. rendelkezésére s figyelembe véve a vádló kifogástalan jellemét, egyben azt a körülményt is, hogy a »vádlott naponként« — micsoda »naponként?« Oly átkozott komiszul írok, hogy még magam sem tudom kibetűzni! (Nevetve.) Tegnap is ugyancsak komikus helyzetbe hozott az én kevésbé diszes betűvetésem. A tárgyalásnál előveszem jegyzetemet s ahelyett, hogy így olvasnám: »A gyilkos az áldozatot egész hidegvérrel ölte meg«, ezt hozom ki: »az áldozatot egész hidegvérrel ölte meg.« No hát a *hatást* könnyű elképzelni! (Ujra kezébe veszi jegyzékét és silabizálni kezd. Olvas.) Figyelembe véve azt a körülményt, hogy a vádlott naponként — aha! már megvan! »titkos kimenőket tartott.« Ejnye, ejnye! Pedig valamikor még jutalmat is nyertem a kalligrabiából! Már hiába! minden nappal hátrafelé haladunk! (Olvas.) »titkos kimenőket tartott.« (Szóval.) De hát miért titkos kimenőket? Hisz ő is, mint a többi asszony naponként kísétált, akár csak az én kis feleségem, mikor édesanyját látogatja meg! Az ördögbe is! Az én védenem férje valóságos korhely, aki csak azon igyekszik, hogy az ő átkos cselszövényeinek áldozatává tegye a szegény teremtetést. Lesz gondom rá, hogy a törvényszék előtt kellőleg meg-

világítsam e körülményt. Most már csakugyan azt kell hinnem, hogy valójában több az erényes asszony, mint a világ hiszi. Persze annyira még nem vagyok optimista, mint Boileau, aki azt mondja, hogy egész Párisban alig akad három könnyűvérű hölgy. Nem, több van, többnek kell lenni. Azt azonban föltétlenül vallom, hogy a mi társadalmunk nem oly romlott, mint a rossz nyelvek állítják. (Feláll s szónokolni kezd.) Igen Uraim! erős meggyőződés, hogy a mi századunk a haladás kora; a felvilágosodás, mely nap-nap után egyre jobban áthatja a társadalom rétegeit, lelkesedést önt a szívekbe s nemesíti az erkölcsöket! A családi nevelés szorgosabb, az ifju leányok (Más hangon.) üsse a kő! tán csak nem szavalok itt?! S ime ni! én saját magam vagyok az egyedüli hallgató! — no de ilyen szórakozottság! (Odadobja füzetét az asztalra, mire aztán a levéltárca a földre esik s tartalma szerte hull a padlón.) Azt a kutya-fáját! Jó lesz ezeket az értékes holmikot újra rendbehozni. (Kiváncsian nézegeti végig a földre hullt apróságot.) Egy belépőjegy... egy ruhakontó... különböző üzleti hirdetés... (Felemel egy papírlapot s olvasni kezdi.) Drága Nagyságos Asszonyom! (Beszélve.) Hopp! Ezt a levelet tiszteltben kell tartani, mert a levéltitkos szent! Szó ami szó, de az én eljárásom föltötte korrekt s azt hiszem, hogy kevés férj lenne képes az én helyemben hasonló gyengédségre! De félre az öndicsérettel! Csak nem fogom diszkreciómat értékétől megfosztani ezzel?! (A levélbe pislant.) Férfiírás! de ugyan ki lehet az az ur, ki feleségemmel levelez s azt mondja róla, hogy »drága?« (Olvas.) »Drága nagyságos asszonyom!« (Szóval.) Meg kell adnunk, hogy a mi nyelvünkben meglehetősen sok furcsa szólásmód akad. »Drága Nagyságos Asszonyom!« Époly semmitmondó rázis, mint mikor levelünk végére odabiggyesztjük: »Alázatos szolgálja.« Azt hiszem, hogy va-

mos vontatást. Hát a villamerő nem bizonyult megfelelőnek? Ujabbban teljes csend honol e téren. Nem egy sikertelenül lefolytatott kísérlet nyomán-e csak? Pedig egy időben nagyon hangoztatták szakkörökben, hogy villamosság a jövő! És a jövő a közlekedés terén csak néhány évből és nem évtizedből áll.

Budapesti pályaudvaraink mai alakjukban tudvalevőleg nem felelnek meg még bővitve sem a forgalom igényeinek. Nem egy pár vágányra kell tervezni befogadó képességüket, hanem mint a külföldi nagyobb és újabb pályaudvarok, így a müncheni, genfi; oly szélesre s annyi vágányra, a hány irányból beágazás van, sőt bőven hagyva helyet a továbbfejlődésre.

A pályaház felvétel helyei ne párhuzamosan, hanem keresztben feküdjenek a vágányokra nagy forgalmi helyeken.

Szereljük fel pályaudvarainkat modern, a biztonságot szolgáló jó készülékekkel, amelyek lehetővé tegyék a szolgálat könnyű, fáradság nélküli lebonyolítását. A személyzet teendője fizikailag a lehetőleg kisebbre redukáltassék, szellemileg főlényesen bánjon a berendezésekkel, hiszen az már rég idejét mult, hogy a szolgálati idő testileg is kimeríti az alkalmazottakat.

Hogy a személyzet is javíttassék, az eminens követelmény együtt kell, hogy járjon a többi beruházással.

Kellő kiképzés, az anyag megválogatása, szigorú rend, fegyelem, a kötelességteljesítés érzetének magasra emelése; a selejtes anyag kiküszöbölése, a gyenge elem hátrazoritása gyengébb forgalmi vonalakra. Mindezen teendők folyamatban vannak s megoldást nyernek a küszöbön álló, nagyobb személyzet ismeretét maga után vonó decentralizáció által.

Személyszállításunk olcsósága közmondásszerű, ennyi pénzért valami nagy komfortot talán nem is várhatunk, ha meg várunk, fizessünk többet. Ám legyen drágább a viteldíj, ha kell, azon ne muljék elmaradottságunk. Olcsón és szépen járni tudvalevőleg nem lehet. Igaz, hogy most nem lehet előhozakodni a drágább jegyárral, mert nem lehet érte becsületes helyet kapni. Ha nem pártoljuk a viteldíjak emelését, ne számítsunk az óriási beruházások mellett egy jó időre jövedelmet a vasutaktól s ne

tekintsük jövedelmező állami vállalkozásnak a mellett, hogy nemzeti, közgazdasági tényezővé tettük meg, melynek jövedelmezősége a kereskedelem istápolása, fellendítése által bőségesen megvan.

Átépített vasuti vonalak, kettős vágányok, tetemesen, más rendszer szerint bővített, sőt újjáépített pályaudvarok, erősebb gépek, villamos berendezések, beiskolázott, fegyelmezett személyzet azok a tényezők, melyek eltüntetik a forgalmi mizériákat a kellő mennyiségű vasuti személyzet és teherkocsik mellett, de ezekre szükség van, mert ha lassan készülnek a további vasutfejlődés elhagyja azokat, mert itt a villamos sebesség kora, hogy ne említsük a jövő zenéjét a légi szállítást.

Talán megérlelődik ez a meggyőződés, hogy a vasutat, legalább az államiat ne tekintsük jövedelmi forrásnak, szolgálja csak a nemzeti vagyonosodást a kereskedelem fejlesztésével s álljon rendelkezésére a nagyközönségnek minden alkotmányával, felül minden párton és politikán, hiszen nem elég nemes célja a nemzetet gazdagítani, erősíteni, gazdaságilag függetlenné, szabaddá tenni?

E céltől áthatva legyen minden egyes tagja az óriási testületnek, akár főfelügyelő, akár pályaoőr és munkája nemes lesz, mert nemzetét szolgálta.

A nemes ambíciót növelje a szigorú, de igazságos bánás s a szárnyaskerek büszkén rohan előre, mint egy élni hivatott nemzettest lüktető ere!

A bajai vasutak.

A bajai vasuti tervek közt tudvalevőleg erős versengés támadt. A bajai érdek a kiskőrösi irány mellett szól. A *kalocsaiak* természetesen a dunapataji vonal mellett foglalnak állást. Ennek az érdekeltségnek a fölfogását a *Kalocsai Naplap* ekként ismerteti:

A szomszédos kiskőrösi járásban élénk mozgalom indult meg a Baja-kiskőrösi vasut kiépítése érdekében. Tekintve azt, hogy Kiskőrösre milyen nagy előnyt jelentene ezen vasut, érthető azon lelkesedés, mellyel a járás közönsége a tervet felkarolja. A Kecskemét-kiskőrösi vasutára is megvan már az engedély, s ha ezen két összeköttetés létrejön, a kiskőrösi állomás jelentősége lényegesen emelkedik.

Mindenesetre dicsérendő buzgóságot fejtenek ki — mit látva önkénytelenül is arra gondolunk, hogyan áll a bennünket első sorban érdeklő Dunapataj-bajai összeköttetés ügye. A vármegye ezen vasutnak ígerte meg a támogatást, és most a kiskőrösiek szeretnék ezen terv elejtésével az ő vasutjuknak szerezni meg a hozzájárulást.

Nézetünk szerint a Dunapataj-bajai vasut van olyan fontossága, hogy megérdemli a vármegye támogatását épügy, mint bármelyik vasut. Az már egészen természetes közlekedési politika, hogy a vízi utakat és a vasutakat összeköttetésbe hozzák. Épen ezért igenis van értelme annak, hogy a víziutak mellett építsenek vasutakat, jelen esetben a dunamenti községek vasuti összeköttetésébe szolgálják ezen forgalmi érdeket.

Itt van továbbá Kalocsa, mely számos intézetével, törvényszékével, nagy piacával egész környékének természetes központja. Jelentősége még emelkedni fog a meszesi út kiépítése által, mely a Dunántúllal hozza élénkebb összeköttetésbe lépjen azokkal a községekkel, melyek Kalocsára vannak utalva.

Azt szokták felhozni ellenvetésül, hogy a bajai hid kiépítése által a forgalom új irányt nyer és ennek legközelebbi útja Budapest—Kiskőrösön vagy Kecskemét—Kiskőrösön keresztül van. Ezzel több cikk foglalkozott a fővárosi lapokban, melyekben igen figyelemre méltó érvek találunk a Dunapataj-bajai vasut mellett.

Felhozták azon körülményt, hogy a Budapest—Zimonyi vonal már alig bírja lebonyolítani a forgalmat és épen azért szükséges volna vagy még egy vágány kiépítése. vagy a forgalom megosztása. Ha ezen utóbbi lehetséges pl. a teher forgalom más irányba terelése által, akkor nincs szükség a másik vágány kiépítésére.

A forgalom megosztásánál pedig arra kell törekedni, hogy az lehetőleg a kiindulási állomásnál vagy annak közelében történjék. Ebből világos, hogy előnyösebb a forgalmat Kiskőrösön felül megosztani, mondjuk Kunszentmiklósnál. Akkor legfeljebb innen kellene a másik vágányt kiépíteni. Emelkedtek hangok, melyek ily módon gondolták a legkönnyebb összeköttetést létrehozni Budapest és Bród között Baja és Pécsen keresztül.

Van tehát elég ok, mely amellet szól, hogy a vármegye a Dunapataj-bajai összeköttetést pártolja. Érdekeltségünk is kövessen el mindent, hogy a terv minél előbb megvalósuljon.

Gyermekünnepély Temerinben.

— Saját tudósítónktól. —

Temerin, 1908. december 1-én.

Alexander Bernátnak legutóbb megjelent művében, amelynek címe: »A művészeti nevelés«, olvastam, hogy oktatásunkat szoros kapcsolatba kellene vonni a művészi neveléssel, azaz hogy

laki megköszöni benne meghívásunkat a hétfői bábra. Obligát, jelentéktelen sorok csupán. Valóban nevetséges az én tulságos lelkiismeretességem, hogy nem kívánom a levél tartalmát tudni! (Ujra jegyzeteit veszi elő s olvas belőlük.) »A harmadik paragrafusra szóló hivatkozás s a vádló álláspontja.« (A periratokon keresztül tekintete újra odatéved a levélre, melyet hasonló hanghordozással betűzni kezd.) »Sietek legforróbb hálámat kifejezni kitüntető meghívásáért.« (Szóval.) »Nem megmondtam!« (Olvas.) Fogadja stb., stb. Rátóty Zoltán.« (Szóval.) Feleségem egyik barátjának fivére-ez, a fiatal hadnagy, aki legutóbb Szemesné bálján oly kiálhatatlanná lett előttem. Éjfélől kezdve hajnali háromig egyre csak a feleségemmel foglalkozott, én meg mintegy tüdőn ülve kétségbeesetten vártam ennek az örült mód hosszú táncnak a végét. Hiába intettem Adrienne felé, a csalfa rám sem hederített. Végre elhagyott türelmem s tekintélyemet latba vetve, támadtam rá. No, de akkor jött ám csak a hadd el hadd! Azt hihette vón az ember, hogy kiűtött a boszniai forradalom.

»Nem restelli ügyvéd uram, hogy legjobb táncosnőnket most akarja letiltani, mikor csak ép az imént kezdődött a cotillon?!«

Megbocsásson nagyságos asszonyom, a cotillon már vagy két óra hosszat járja s mi Adriennel úgy egyeztünk meg...

»De kedvesem! nem tudja ön, hogy mindenféle megegyezést csak azért találtak ki, hogy meg ne egyezzenek?!«

S erre a tréfára köröskörül óriási hahota lett a visszhang. Erre aztán újra a hadnagyot kezdtem kapacitálni s azt akartam megértetni vele, hogy most már két átvirrasztott éjszaka után csak jussom van némi pihenőhöz!

»Csak még három icinyke kis fordulót, uram, egyet a tüdőrel, egyet a lampionokkal s egyet az abroncsokkal! Ez az utolsó bizonyára tetszeni fog Önnek. Egyenesen mesés valami!

(Növekedő ingerültséggel.) Az ördögbe is! ismerem én már ezeket a tourokat! Hát nem egész egy télen át tanulmányoztam őket s a végén csak azt látom, hogy nincs könnyebb mesterség a világon! Képzelmék el, hogy egy nagy csapat résztvevő félőrülten rohan körbe s azon igyekeznek, hogy a papiros abroncson keresztül bukdácsoljon. Össze-vissza ütök egymást, mikor ugy végigszáguldják a parkettet, akár csak a cirkuszi bohóc a számaron. Már hiába! Ugy látom, hogy a cotillon manapság a legügyetlenebb táncfigura a világon! Már ez így van! Valamikor a táncos tiszteltteljes udvariassággal kérte fel a táncra hölgyét, manap meg csak nekirent s úgy söpri vele végig vad kegyetlenül a termet, hogy a nagy portól alig tud hápogni az a sok gardedame. És főképp az a hadnagy vezet ebben is. Ugy derékon kapja a táncosnőjét, hogy valóban bosszant. Egyébképen is úgy látom, hogy túlsok cotillont táncol Adriennel. Végre is hirbe jut az asszony, ha valaki ily feltűnően foglalja le a maga számára. (Odatekint a levélre, melyet még mindig kezében tart.) De hát miről is van szó? (Olvas.) »M. F.« Méltóztassék fordítani? (Szóval.) Még egy utóirat is? (Megfordítja a levelet.) Lássuk csak! (Olvas.) »Vajjon lehetek-e annyira merész, nagyságos asszonyom.« (Szóval.) Lehetek-e annyira merész? Ez már megint csak olyan hizelgő, üres szólásforma! Mig így kertel, előre tudja már, hogy lesz majd olyan merész! (Olvas.) »Lehetek-e annyira merész, hogy sok konkurenciamet megelőzve, kérem kegyedtől a holnapi cotillont is?« (Szóval.) Már megint! Egyre szebb lesz a história! Most már pósta utján molesztálja a feleségemet! Szó a mi szó, de ez a hadnagy veszedelmes kezd lenni, s ha feleségem jó barátjának fivére is, de azért még nincs jussa ily bizalmaskodásra vetemedni! (Haragosan.) Már meg kell adni, hogy ezek a katonák nem tudnak élni! Halni csak tudnak — igen! de az élethez vajmi keveset értenek... Hopp! ezt

a kifejezést megjegyzem magamnak, majd még felhasználok valamikor. De hát mit talál Adrienne ezen az emberen valami különösöt? Mikip hiszi el róla, hogy szeretetreméltó, szellemes — szellemes! Neki sincs bizony semmivel sem több szellemi fölénye, mint kollégáinak, — esprit de corps. Terringtett! Ime újra egy találó kifejezés, melyet nem kell elfelejteni, hátha szükségem lesz rá! (Gunyosan.) Fogadni mernék, hogy a hadnagy ezt az irka-firkát valami remekműnek tartja. Mert hát mégis megtalálta a módját, hogy a figyelmet magára vonja. (Elkomolyodva.) Talán annak is, hogy feleségemnek tegye a szépet? Nem, nem! Ez lehetetlen egy ilyen tacsó egy férjes asszonynak! Igaz, hogy éppen nem példátlan eset, sőt könnyen megeshetik. Hát nem ismétlődik-e napról-napra? (Föl s alá jár. Szünet.) Annyi bizonyos, hogy sokat forgolódik Adrienne körül. A tegnapi bálon is egy pillanatra sem távozott oldala mellől. Még a szünet alatt is egyre ott ült a szoknyáján. Sugdoztak, kacagtak szünet nélkül. Ha féltékeny lennék, — mint ahogy nem vagyok, — hát méltán kutathatnám, micsoda sok közlendőjük volt egymással. (Kezibe fogja a levelet.) Igaz! Hisz az utóiratot el sem olvastam még! (olvas)... Kérem kegyedtől a holnapi cotillont is. Oly sok beszélni valóm van kegyedel »(Szóval) Lám! (Olvas.)« Oly sok hálámat kell kifejeznem nagyságos asszonyom előtt, ki legszébb reményeimben bátorított! (Felpattanva.) No ez már azt hiszem elég. Ez a gézengúz szerelmes a feleségembe s elég merész ezt megvallani előtte! És az asszony — az még bátorítja őt! Oh a szerencsétlen! De nem! nem itélem el egészen őt! — hisz oly fiatal még! A gyermek tapaszlatatlanság bátorította ezt a fickót erre a támadásra. Oh jól ismerjük a tiszturak taktikáját! Béke idején mi egyebet sem tesznek, csak veszélyeztetik feleségeink erényét. S ime most még felemelik a békelétszámot.

(Vége a jövő számban.)

népiskolai oktatásunknak, valamint középiskolai oktatásunknak is úgy kellene, hogy a nevelés, a művészetekben való tájékoztatás képezne főkarakterét. A sok ismerettel t. i., melyeknek igen sokszor hasznát sem veszi a növendék, csak tulterheljük a fiatalság idegrendszerét, agyát s a helyett, hogy üde, viruló nemzedéket nevelnénk, elsatnyult, elcsenevészett, fonnyadó virágokat fejlesztünk, melyek az erkölcsi világréndben korántsem képesek hivatásukat kellőképpen betölteni. A művészet, a művészeti nevelés az, amely az érzelmeket jó irányban fejleszti, finomítja, üdév teszi, mint a harmat a virágokat, egészséges, ép érzékű, emelkedettebb hangulatu, a munkára is készségesebb ifjúságot, nemzedéket ad a társadalomnak, az államnak. Gyönyörű gondolatok, gyönyörű eszmék, de megvalósításukra emberfelettinek látszó erő kívánatik.

Hiszen gondoljuk csak meg: egy családfő, egy szülő, akinek alig van két-három gyermeke, a megélhetés, az életszükségletre irányuló munkájától alig képes gyermekének tisztességes, jó nevelést adni. De hát az emberek nem mind egyformák, valamint hogy a virágok, a virágok illata is igen különféle. Már most szeretném tudni, miképpen teljesítse a nevelő hivatását olyan gyermekekkel szemben: akik a családból semmiféle nevelési zománcot nem hoznak magukkal, a nevelési zománcot, amit az iskolában nyernének, otthon a szülői házban senki sem iparkodik, sőt nem is képes megszilárdítani; s amely gyermekek közül igen sok helyen, mint nálunk is 100—150 példány ül egy tanteremben.

Mégis a mi Isten áldotta nénikéink, a »Misszonyunkról« nevezett iskolánövérnek annyira magaslátán állanak a főntebbi értelemben vett nevelői hivatásuknak, hogy szinte gyönyörűség fogja el az ember lelkét, ha áldásos működésüknek megbecsülhetetlen gyümölcsét, eredményét látja.

Önfeláldozó buzgalmuknak, mélyen átértett nevelői hivatásuknak tiszteletre, elismerésre méltó eredményei, hogy a leánykák olyan finom lelkűek, szófogadóak, illemtudóak és értelmesek úgy viselkedésükben, valamint beszédjeikben, mindaddig, míg az iskola falait el nem hagyják, sőt ahol a családi nevelés karöltve jár az iskolai neveléssel, az iskolán kívül is egész életükben.

Hogyan érik el e tisztelendő iskolánövér ezeket az eredményeket? Művészi nevelésökkel, amelynek egyik eszközét f. hó 28-án mutatták be Mihálovits Endre plébános, orsz. gyűl. képviselő, az iskolák igazgatójának születése napja alkalmából.

Színre hoztak ugyanis egy gyermek vigjátékot, azonkívül »A névnap tündére« című gyermekdarabot mutatták be a vigság és öröm tündéréinek közreműködésével, akik szép kecsesen lejtett táncokkal szinte bámulatba ejtették a szemlélőket. De ide iktatom az ünnepi programot, mert mert megérdemlik úgy a nénikék, valamint a kedves kis növendékek is, hogy élvezetet nyújtó fázadozásairól részletesen beszámoljak.

Az ünnepség sorrendje tehát ez: Kezdő ének: Ünnepies színt öltött ma. Egy csésze kávé. Vigjáték egy felvonásban. Személyek: Falussy Matild: Schütz Katica; Faludy Róza: Papp Róza; Antónia, Matild barátinője: Wolpert Maris; Liza, Matild szobaleánya: Skrabán Ilona; árusnő: Bisztriczki Viktória; urnő: Majoros Mária; kéregetőnő: Bálint Ilona; cipész: Zséli Boris; két kis gyermek: Nemes Rózsika, Pörge Rózsika.

Valamennyien olyan szépen, olyan kedvesen adták szerepeiket, de különösen ki kell emelni Lizát, akinek személyesítője Skrabán Ilona volt s aki a szobaleány szerepét csöppnyi léte is meglepően játszotta. Ezután ismét egy ének következett: Lágyan cseng, amelynek befejezése után megjelent a nyitott színpadon Nickelsbacher Ilona, az üdvözlő és arra kérte a névnap tündérét, aki kívánságára előtte Wolpert Irénke személyében megjelent, hogy teljesítene az ő óhajait s szeretett igazgatójuknak adná meg a következőket: Egészséget, Szerencsét és Megelégedést, akik egymásután jelentek meg: Michls Kati, Resch Mariska és Mészáros Franciska személyében: Végül a Hálát is megidézte a tündér Benedek Mártika aranyos kis személyében.

Ó utána következtek a Vigság és Öröm tündéréi: Schmidt Paula, Göbel Katica, Bódy Mariska, Göbel Jolánka, Kovács Róza, Ókrész Margit, Tényi Mariska, Skrabán Anna, akiknek kecses táncáról, vigadozásáról főntebbi soraimban már megemlékeztem.

Most ismét énekeltek. Elénekeltek a »Virág-illat« című éneket a leánykák s ezután a köszöntők megtestesítői fejezték ki jókívánataikat a szeretett igazgatónak. Köszöntők voltak: Nagy Verona, Horn Boris, Vigi Teréz, Bujdosó Katica, Metzinger Kati, Wirtz Mária, Uri Ilona, Gári Karolina, Fischer Mária, Nagy Örszi, Móhr Kati, Fábrián Róza, Rákity Zsófi, Zsunyi Margit, Cseh Örszi, Czákó Kati, Fábrián Marcella, Meizl Erzs.

Végül Tóth Katica, Vermes Ilmuska és Nickelsbacher Annuska kíséretében üdvözölte az

igazgatót, amely üdvözet után a két kis apróság is kifejezte jókívánatát. Ezután egy toasztot énekelt a szereplők serege s az ünnepi előadás az igazgatónak szánt csokor átnyújtásával véget ért. Mihálovits Endre plébános, igazgató mély megilletődéssel fejezte ki hálás köszönetét úgy az iskolánövérnek, valamint a tanítványok buzgalmaért s magas szárnyalású beszédét intézett úgy a gyermekekhez, mint azok szülőihez.

K. A.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara ülése.

— A titkári hivatal jelentése. —

Szeged, nov. 28-án.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara ma tartotta meg e havi teljes ülését, melyről a következő tudósítást közöljük:

Szarvady Lajos elnök az ülést megnyitván, az elnöki jelentések során előterjesztett főbb kereskedelmiügyi miniszteri leiratot ipartelepek és kisipari üzemek állami támogatásáról, ipari tanfolyamokról, ipari közigazgatás körébe vágó intézkedésekről és beszámolt a kamara több előző fölterjesztésének elintézéséről. Ezek közt közölte, hogy a miniszter az adminisztráció bonyolultsága miatt nem vehette figyelembe a kamara azon előterjesztését, hogy a vasuti utánvételek postafaktáraktári cheque-forgalom igénybevételeivel fizetessenek ki. A máv. helyi díjszabás III. A. fejezete. 9 pontja alatt az állomások egyik kezelési helyéről a másikra történő fuvarozás díjának felszámítása tárgyában oly magyarázatot közölt a miniszter, mely a kereskedelmi érdekeltséget kielégíti, hogy t. i. ezek a díjak csak akkor szedettek, ha helyi fuvarozásról van szó, az érkezett, vagy továbbítandó áruk rendeltetési helyének közbevető intézkedéssel történő változása esetén ez a díjszabás nem nyer alkalmazást.

Perjéssy László titkár ezután a kamarai iroda ügyforgalmáról számolt be és előadta a titkári jelentéseket.

A napirend tárgyai között tárgyalta a teljes ülés a szabadkai karácsonyi vásárral egybekötött iparkiallítás ügyét, melyet a kereskedelmiügyi miniszternek támogatásra ajánlott és a maga részéről is szavazott meg segélyt az iparosok jutalmazására.

Véleményt szolgáltatott a teljes ülés a pamutszövetek elnevezése és jelzése, több iparkihágási, telepengedélyezési, stb. vitás kérdésben, valamint azon szabályrendelet-tervezet dolgában, melyet a benzinnel és más illó olajokkal dolgozó vegyítőtő ipartelepek munkásainak védelme érdekében kíván a kereskedelmiügyi miniszter kibocsátani.

Azonkép szakvéleményt szolgáltatott a kamara egy szabadkai zálogintézet engedélyezése ügyében, a Mohol községi vásárok határnapjainak áthelyezése Csongrád község közevetármája az újvidéki vásártér áthelyezése és más kisebb jelentőségű ügyekben.

Pártoló felterjesztés tételét határozta el a teljes ülés a debreceni kamarának a szénhiányon való orvoslás ügyében tett előterjesztését illetőleg.

Végül a szabadkai felsőkereskedelmi iskola fentartásának költségeire 500 korona segélyt szavazott meg a kamara és ezzel a teljes ülés véget ért.

A bajai kereskedők tömörülése.

— Saját tudósítónktól. —

Baja, 1908. nov. 29-én.

Az Orsz. Magyar Kereskedelmi Egylet bajai kerülete ma népes s nagyfontosságú gyűlést tartott, melyen a központi iroda képviselőjében Beck Géza titkár volt jelen.

Az ülésen Drescher Gyula vaskereskedő elnökölt.

Beck Géza terjedelmes beszédben jelezte az Omke föladatait, különösen azokat a sürgős intézkedéseket, melyeket az utóbbi idők kereskedelmellenes törvényeivel szemben kell megtenniök. Ismertette az adójavaslatok és a végrehajtási törvény hátrányait és a MÁV-nál észlelhető állandó viszályságokat.

Reich Vilmos nagykereskedő figyelemmel hallgatott tartalmas beszédben Baja város speciális helyzetét ismertette. Jelezte azokat a jogosult

kívánalmakat, melyeknek teljesítését a kereskedők a kormánytól elvárják. Így a vasutól a Sugovicaig, illetve a Dunapartig vezetendő vágány létesítését, a vasuti pályaudvar kibővítését, a törvényszék visszaállítását stb.

Grünhut Miksa nagykereskedőnek eme határozati javaslatát fogadták el:

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés bajai kerülete felhívja az egyesülés központját, hasson oda,

1. hogy a legközelebb a képviselőház plenumában tárgyalás alá kerülő adójavaslatok rendelkezései aképpen módosíttassanak, hogy mindenképpen biztosítsák az igazságos és arányos közteherviselést és különösen a hazai kereskedelmek és iparnak a külfölddel szemben való versenyképességét és közérdekből kívánatos fejlődését,

2. hogy a polgári perrendtartásról és az uzoráról szóló törvényjavaslatban a kereskedelmi érdekek szempontjából foglalt sérelmek az illető intézkedéseknek helyesbítése vagy elhagyása után orvoslást nyerjenek,

3. hogy az új ipartörvény tervezete a javaslatnak a képviselőházhoz való benyújtása előtt akként alakíttassék át, hogy a javaslat a kereskedőkre újabb jelentékenyebb anyagi terheket ne rőjjon és hogy a javaslat intézkedései folytán az üzleti forgalom irreguláris, jórészen elavult és feleslegessé vált módozatai, mint aminők a hálalás, vásározás, a végeladások stb. a lehető legszűkebb térre szoríttassanak,

4. hogy a m. kir. államvasutaknak a fejlődő forgalomhoz mért teljesítő képessége bármely súlyos áldozat árán sürgősen biztosíttassék,

5. hogy a telefon intézmény reformja és illetve a hálózat kellő kiépítése és technikai erősítése, továbbá ezzel összefüggésben a díjszabásnak a kereskedelmi és ipari forgalom igényeihez mért módosítása és a legtöbb relációban való leszállítása mielőbb végrehajttassék.

Érdekes és jellemző, hogy a kormánynek kereskedelmellenes politikáját leginkább olyanok támadták, akik különben koalíciós vizeken eveznek. Gogy többet ne említsünk, csupán Drescher Gyulára utalunk, aki a bajai függetlenségi pártnak elnöke.

Gazdasági munkás özvegyének segélyezése.

— Saját tudósítónktól. —

Szépliget, 1908. dec. 1.

Szép és megható ünnepélynek színhelye volt nov. 29-én Szépliget községe. A felebaráti szeretet gyakorlása nyert itt kifejezést, amidőn Gauder Adám földbirtokos gazd. béresének, Szabó Imrénének özvegye a cselédek és munkások segélyző pénztárából 400 korona segélyben részesült.

Bármily csekélynek is látszék ezen összeg hivatásának áldozatul esett özvegy és árvái nyomora és fájalmának enyhítésére, mégis megnyugtató azon tudat, hogy a szegény munkásnép baleset esetén a munkások és cselédek segélyző pénztárában oly intézményt talál, mely a hibáján kívül nyomorba, szerencsétlenségbe jutott munkásokat erejéhez képest kisebb-nagyobb összegű segélyben részesíti. Az ezen intézmény élén álló személyiségek hivatásuk magaslatán mindent elkövetnek és minden alkalmat felhasználnak, hogy a bejelentett szerencsétlenül járt munkás, vagy annak özvegye és árvái nyomorát, nélkülözését az intézmény vagyonához képest enyhítsék.

Csakis a munkás és gazdaközönsegen mulik, hogy ezen segélyösszeg minél nagyobb segélyösszeget tegyen ki. Támogatni kell ezen intézményt azzal, hogy úgy a munkások, mint munkaadók tagul belépve, emeljék annak vagyonát s így emelkedni fog a segélyösszeg is.

Az ünnepélyen megjelent a pénztár részéről mint a földművelésügyi miniszter képviselője dr. Fáy Gyula cs. és kir. kamarás, igazgató, min. tanácsos, a vármegyei gazdasági egyesület kiküldöttéiként pedig tövisi Rácz György nagybirtokos, alelnök és Hesz Márton egyleti megbízott, kik a vasuti állomáson szívélyes fogadtásban részesültek. A rendelkezésre bocsájtott elegáns fogatokon a községbe hajtvá, község-

házán volt a gyülekezés helye, 10 órakor *Drach* Antal plébános ünnepélyes misét celebrált, mely alatt az oltárról jól átgondolt alkalmi szentbeszédet tartott. Mise alatt *König* György kántortanító dirigálása alatt jól iskolázott énekkar működött.

Mise végével az ünnepély színhelyétől átengedett népiszkolai tornateremben gyülekezett a gazdaközönség, a munkások és dicsérettel legyen megemlítve, a község értelmisége teljes számban. — A terem ez alkalomból trikolorokkal izlésesen volt díszítve, míg a bejáratnál szemben csinos tribün volt elhelyezve, melyen a kiküldöttek, a községi előljáróság és a segélyezett özvegy foglaltak helyet. A gyűlést — melyen 400—500 ember vett részt — *Rácz* György magvas, lelkes beszéddel nyitotta meg. Utána dr. *Fáy* Gyula kir. kamarás, igazgató a pénztár célját, feladatát ismétlő népies, a hallgatóságot teljesen lebilincselő beszédet tartott. Előadó lelkes beszédében bizonyítékát adta annak, hogy a munkásnép érdekeit melegen támogatja és ügyét mindenkor odaadóan karolja fel. A szép és mindenki által könnyen megérthető beszédét élénk helyeslés kísérte.

Végül *Hesz* Márton gazd. egyll. megbízott tartott az egyesület nevében lelkesítő beszédet, melyben hangoztatta a különféle néposztályok békés együttműködését. — A beszédek elhangzása után *Baljer* Bálint községi bíró a betegesen fekvő palánkai főbíró megbízásából az özvegynek átnyújtotta a 400 korona segélyt, ki azt a meghatottságtól könnyezve köszönte meg.

Délután 1 órakor a községi nagyvendéglőben 50 terítékű bankett volt. Az itt elhangzott toasztok közül felemlítendő: *Rácz* Györgynek *Daranyi* miniszterre, dr. *Fáy* Gyulának *Rácz* Györgyre és *Hesz* Márton a községi előljáróságra mondott toasztai. Beszéltek még *Gander* Adám földbirtokos és végül *Becker* Miklós a délvidéki gazdakör elnöke.

Az ebéd alatt uralkodott vig hangulat, a különféle témákról folytatott beszélgetések alatt csakhamar elérkezett a bucsuzás órája. *Benyács* Simon községi jegyző megköszönte a kiküldöttek megjelenését, mely után a vendégek a d. u. 3 órai vonattal elutaztak a szépligeti vendégszerető köréből, magukkal vive az nap szerzett kedves és kellemes emlékeket.

Hetényi.

H I R E K.

A képviselőházból.

Csütörtökön volt a harmadik szavazás a Hoitsy Pál sürgősségi indítványára. Természetes, hogy a többség mellette szavazott. Hogyne, hiszen, ha a költségvetés tárgyalását villamos gyorsasággal végzik, két célt érnek el vele. Letörrik az ellenzékét, (szegény ellenék! olyan ez is, mint Napoleon serege, midőn Oroszországból visszaballagott Frankonban) s a karácsonyi szünetet 4—5 napról legalább 3 hétre tolják ki. Az elsők közt, akik a pártelnöki parancsra megjelentek. *Lovász* Márton vol. Már a hajnali órákban hagyta el a családi fészket, csak hogy kellő időben a Házban legyen s a »sürgősséget« egy újabb kudarcotól megmentsse. Pedig neki, mint a »Magyarország« szerkesztőjének nem is igen tetszik a délutáni ülések új rendszere. Mert ezeknek, legfeljebb, félórai lefolyásáról hozhat tudósítást, s így a délutáni politikai eseményeknek lapja számára zsuraálisztikai értékek sincs.

Fernbach Péter *Ertl* Jánossal és *Fernbach* Józseffel bujt össze s szötte a legfrissebb bácskai témákat. Nem sokáig tehették mert az ülés elején *Iszekutz* Győző szólalt föl, s okos, talpraesett fejtegetéseivel az egész Ház figyelmét lekötötte. *Ertl* Jánosnak annyira tetszett a beszéd, hogy szinte rohant elvtársához, hogy üdvözléseivel elhalmozza. Lehet, hogy egy kis számítás is vezette; mert másnapra volt kitűzve az összeférhetlenségi bizottság ülése, s ha a kisoroslánál *Iszekutz* bejut a bizottságba, a rokonelkek melegségével fogja kezelni az ő ismert ügyét. *Iszekutz*ot ugyan nem sorsolták, de *Ertl*nek nem is volt reá szüksége, mert az összeférhetlenségi okot egy ügyes sakkhuzással megszüntette s így az ítélőbizottság valamennyi szavazattal egy ellen tisztázta a hódtsági követet.

Pénteken *Nagy* György szorította sarokba a császár hű katonáját, *Wekerlét*. *Kossuth* Ferenc

10 év előtt, hasonló alkalommal elmondott beszédjével bizonyította, hogy a császárjubiläum megünneplése egyenlő a hazaárulással. A mame-luksereg némán hallgatta a megszegyenítő igazságot, sokan helyeseltek is az ifju székely kurucnak, a végén azonban mégis gratuláltak a — *császárnak*. Tizennégyen az üdvözlés ellen szavaztak; ezek között azonban egyetlen bácskai se volt.

Szombaton, a délelőtti ülésen *Maniu* Gyula, az oláh nemzetiségiek Benjáminja tartott magas színvonalon álló, tartalmas beszédet. Az elegáns külsejű, szinpatikus fiatal honatyát nagy figyelemmel hallgatta az egész Ház. De a II. számú karzat két fess, elegáns, szemrevaló hölgylátogatója is, akiknek *Gabányi* Miklós mondta el a nőtlen képviselők élet- és jellemrajzát. (A nő képviselők nem érdekelték a fiatal hölgyeket.) *Gróf* *Andrássy* Gyula sokat jegyezgetett.

Maniu beszéde alatt egy kis özsztetüzése támadt *Fernbach* Péternek a vele egy padban ülő *Vlád* Auréllal. A dévai oláh követ ugyanis folyton helyeselt elvtársának. Zombor város képviselőjének ez sehogy sem tetszett, aminek egynehány csipős megjegyzéssel hangos szóval kifejezést is adott. Többek között azt ajánlotta neki, hogy a kivándorlók számát szaporítsa az ő becses személyével. Vagyis, ha nem tetszenek neki a magyarországi viszonyok, hát menjen át Romániába. *Vlád* nagyokat nézett a barátságos felhívásra, s így gondolkodott:

Ha a dévai magyar asszonyok is magammal vihetném, talán el is mennék. (Mert azok a dévai magyar menyecskék, különösen a Budapestről oda szakadt híres szépségek nagy bajt okoznak neki.)

Maniu után nyomban föl is szólalt a belügyminiszter s éles debattával, nemzeti gondolatokkal telített fényes beszéddel verte vissza a kis oláh támadásait. *Ertl* János nagy lelki gyönyörrel hallgatta vezérét. Jókedvét, melyet az összeférhetlenségi bizottság felmentő ítélete szerzett neki, fokozta *gróf* *Andrássy* nagy sikere. *Ertl* különben, mint e sorok írója előtt kijelentette, a följelentést bosszumanóvernek tekintti, melyet egy konkurrens vállalatához közel álló körök indítottak ellene.

Hétfőn *Lányi* Mór szólalt a kereskedelmi tárgchoz. Érdekesen, tartalmasan, okosan beszélt. Fejtegetései egy tapasztalt, gyakorlott, a kereskedelem, ipar és pénzügy minden ágában verzált politikusé voltak.

Kedden *gróf* *Teleky* Arvéd a fogyasztási szövetkezeteket védte meg az ellenük intézett támadásokkal szemben. Mint a szövetkezeti eszme egyik vezérapostola hévvel, tüzzel szállt síkra a szövetkezeti érdekekért. Magas színvonalon álló fejtegetéseit nagy figyelemmel hallgatták. *Fernbach* Péter, *Gyelmis* Gerő, *Lányi* Mór, aki több ízben tanácskozott *Szterényi* államtitkárral, és *Adamovich* István maguk között elismerték, hogy a bácskai honatyák közül az ujvidéki követet illeti meg a vezéri pálca.

Szerdán délelőtt nagy izgatottságot keltett az a hír, hogy a néppárt ismeretes *Koczurek*-felhívása ügyében *Eötvös* Károly interpellálni készül. A híresztelés csakhamar valónak bizonyult, mert a »vajda« 11 órakor bejött az ülés-terembe, az ugynevezett »a Ház asztalá«-hoz ülést és az azon levő interpellációs könyvbe bejegyezte interpellációját. *Adamovich* István, aki *Lányi* Morral együtt *Fernbach* Péternél ült, az igazgató látvány hatása alatt nyomban elhagyta helyét s szaladt ki a folyosóra, hogy a vészhipt párhívveivel ismeresse.

Bácsmegeye közgyűlése. Bács-Bodrogvármegye törvényhatósága f. hó 5-én, szombaton rendkívüli közgyűlést tart.

A kulai posztógyár részvényei. A kulai posztógyár r.-t. részvényeinek jegyzése ellen a múlt héten tizenkét község foglalt állást. Abban az esetben, ha a vármegye a községeket a részvényjegyzésre kötelezné, ami a községi gazdálkodás terén veszedelmes precedenst teremtené, több község érdekeinek megsértése miatt közvetlenül a belügyminiszterhez fordulna.

A bácsalmási járásbírószág vezetőjét, dr. *Hetényi* Pál járásbíró, a bírói kar egyik kiválóan képzett tagját az igazságügyminiszter a VII. fizetési osztályba léptette elő.

A miniszter köszönete. A vall. és közokt. miniszter Bács-Bodrogmegye törvényhatóságának és Zombor szab. kir. városnak azért, mert a kézimunkára nevelő orsz. egyesület által ez évben Zomborban rendezett szlőjd-tanfolyam céljaira 4000, illetve 270 koronát adományozott, őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította.

Előléptetett alügyészek. Az igazságügyminiszter dr. *Bakula* Géza szabadkai és dr. *Gramling* Kornél zombori kir. alügyészeket ügyészekké léptette elő.

A táblaelnök kinevezései. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke dr. *Matievits* Dezső szabadkai törv. díjtalan joggyakornokot dijas joggyakornokká, — *Fehérvári* Adolf ujvidéki ügyész-ségi irnokot pedig irodatisztté nevezte ki.

Uj alügyész. Az igazságügyminiszter dr. *Bertin* Lajos nagybecskereki törvényszéki jegyzőt az ujvidéki törvényszékhez alügyész-szé nevezte ki.

Aljegyzői állások betöltése Temerinben. Janók István, volt temerini aljegyző halálával megüresedett aljegyzői állást — mint levelezőnk írja — f. hó 26-án töltötte be *Nikolits* Izidor főszolgabíró. *Volpert* György temerini II.-od aljegyző anyakönyvezetőt választották meg. *Volpert* megválasztásával megürült II.-od aljegyzői állás, a melyre valamint az előbbire is többen pályáztak. A főbíró ezeknél a választásoknál élt törvényadta jogával, s mindegyik állásra három-három jelölt a pályázók közül. Az utóbbi állásra *Keller* Mártont választották meg, a kinek hatalmas ellenfele *Ballassy* Mihály, a község jelöltje nem kandidált.

A zombori és ujvidéki esküdt bíróságok elnökei. A szegedi kir. tábla elnöke az 1909. év tartamára az ujvidéki kir. törvényszéknél szervezett esküdt bíróság elnökévé *Csarsch* Dezső törvényszéki elnököt, állandó helyettesévé *Ernst* Ödön törvényszéki bírót, a zombori esküdt bíróság elnökévé pedig dr. *Eperjessy* Béla törvényszéki elnököt, helyettesévé *Szedressy* Ödön törvényszéki bírót jelölte ki.

Bélikivíteli részvénytársaság. Szabadkán — mint értesülünk — most olyan vállalat van alakulóban, amelynek nagy jelentősége lesz Bácska gazdasági életében. Évek óta kitűnően prosperál Szabadkán a *Deutsch Hermann* féle bélfeldolgozási vállalat. Ez az ipartelep állapotokat dolgoz fel és importál külföldre. Most ezt a kitűnő vállalatot szegedi, temesvári, szabadkai, budapesti és francia pénzemberek »*Első Magyar Bélikivíteli R. T.*« cég alatt részvénytársasággá akarják alakítani. A mozgalom élén *Klein* Adolf dr. szabadkai kórházi főorvos, *Perjessy* László, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára, *Csányi* László szegedi szálmagyáros, dr. *Deák* Béla kulai ügyvéd, a marseillei »*Comptoir Comonarcial Francó-Mongrois*«, *Zachár* Gyula budapesti, *Weisz* Ferenc temesvári bankigazgatók állanak. A tervezet szerint a vállalat 250.000 kor. alapítókével indulna meg, amely 100 kor. névértékű részvényekben jegyeztetnék be. Az alapítási tervet szerint a részvény jegyzésekor 10 kor. fizetendő első részletül és öt korona alapítási költségekre, további 20 korona 1908. december 15-ig fizethető, míg a fennmaradt 70 kor. 1909. január 1-től hét egymásutáni havi részletben fizetendő 6%-os kamatokkal. Részvényeket Zomborban az »*Agrárbank*«-nál, Szabadkán a »*Délvidéki Közgazdasági Bank*«-nál és *Krammer* Antal üzletében lehet jegyezni.

Házasságok. *Porgányi* Gyula palánkai mérnök a napokban tartotta esküvőjét *Wanke* Terike kisasszonnyal, *Wanke* Ferenc ny. huszárkapitány leányával Mohácson.

Denneberg Jenő bajai magánhivatalnok eljegyezte *Dick* Sárka kisasszonyt, *Dick* Adolf szabadkai kereskedő leányát.

Mergl János cservenkai tanító a napokban vezette oltár elé *Wetter* Anna kisasszonyt.

Bosnyákovits István ujvidéki városi számtiszt feleségül vette *Siffert* Mariska kisasszonyt.

Farkas Ferenc bezdáni tanító a napokban tartotta esküvőjét *Lukics* Amália kisasszonnyal Budapestről.

Gere Károly temesmiklósi aljegyző nőül vette *Rudits* Mariska kisasszonyt Zentán.

Grosz Adolf szenttamási gyógyszerész e hó 6-án tartja esküvőjét *Schwarz* Olga kisasszonnyal Ujvidéken.

Prodánovits Lázár, *Dungyerszki* Lázár szenttamási nagybirtokos főkönyvelője november 18-án vezette oltár elé *Jankovits* Julianna kisasszonyt. *Dingler* Manó eljegyezte *Deutsch* Emma kisasszonyt.

Dermák Béla budapesti takarékp. tisztviselő bajai földink eljegyezte *Führer* Ilonka kisasszonyt.

Hivatalvizsgálat a topolyai járásban. A topolyai járásban a községi hivatalvizsgálókat — mint levelezőnk írja — a múlt héten folytatták, még pedig: 25-én *Kishegyesen*, 27-én *Csantavéren*, 30-án *Topolyán*. Mindenütt a legnagyobb rendet, pontosságot észlelték. Limbek, Szokola és Jedlicska jegyzőknek a járás főszolgabírójára, Császár Péter elismerését nyilvánította.

Új ügyvéd Ujvidéken. Dr. Kálmán Mihály Ujvidéken ügyvédi irodát nyitott.

Türr István baja szobrára Zombor város közgyűlése 100 kóronát szavazott meg.

Választások Bácsszentivánon. Bácsszentivn községnél az üresedésben volt községi segédjegyzői állásra *Sugár Károly* végrehajtót s s az így megüresedett végrehajtói állásra *Kazal Endre* szilágnyi községi irnokot választották meg.

Előléptetett irnokok. Az igazságügyminiszter Miládinov Dusan ujvidéki és Elesánszky Iván kulai királyi járásbírói irnokot jelenlegi alkalmazásuk helyén irodatiszteké nevezte ki.

Tanítói kinevezések. A közoktatásügyi miniszter Petrovits Jánost és Vészi János a *csurogi* községi elemi iskolához rendes tanítókká nevezte ki.

A zentai kir. adóhivatal ügykezelését a napokban vizsgálta meg *Vass Ferenc* zombori p. ü. titkár. Mindent rendben talált.

Rendőrvezetőválasztás Szenttamáson. Szenttamás községben November 28-án községi rendőrvezetővé az előjáróság tanácsülésében egyhangulag *Agyauszki Novák* folyamodót választotta meg.

Utmesteri helyettesítések. Fernbach Károly főispán Kloyber Józsefet a bajai és Szabó Elek a zentai utmesteri állásra ideiglenesen helyettesítette.

Halálozások. *Városi Mihály* tiszakálmánfalvi jegyzőt és gyermekeit sulyos csapás érte. Neje, szül. *Elme Mária* Gizella november 25-én, hosszú, kínos betegeskedés után 42 éves korában meghalt. A közkedvelt és általános becsülésben állott urnót a községi lakosság általános, nagy részvételével temették el. Az elhunytat a férjén kívül 4 gyermeke, köztük Balázs Árpád temerini tanító neje siratják.

Grosser Lajos béregi jegyző, a jegyzői karának fáradhatatlan tevékenységű, széles körökben kedvelt és tisztelt tagja a napokban meghalt. Temetésén a közönség apraja-nagyja, felekezeti és nemzeti különbség nélkül volt jelen. A főszolgabírói hivatal, községi előjáróság, egyletek és testületek küldöttségileg voltak képviselve. Az elhunytban, akinek halála a községre nagy veszteség, *Grosser Géza* ny. regőcei jegyző, a zombori Agrártakarékpenztár pénztárnoka fivérének gyászolja.

Küllőd kántortanítójává *Stéger Józsefet* nevezte ki az érsek.

A bácsföldvári polgári casino alapszabályait a belügyminiszter a napokban jóváhagyta.

Adomány. *Köszegi Károly* bajai gyárigazgató 100 kóronát adományozott ottani szegények számára.

Zentai sajtópörök. A Zentai Függetlenség lapunknak utolsóelőtti számában megjelent »Szabálytalanságok nyomtatványszállításoknál« c. hírnökét átvette s ahhoz *Kabos Ármin* előnyösen ismert zentai nyomdatulajdonos és lapszerkesztő személyét érintő sértő megjegyzést tett. *Kabos* emiatt sajtópört indított a Zentai Függetlenség ellen. — *Ugyancsak sajtópört* indított *Molnár Sz. Vince* könyvkereskedő és nyomdatulajdonos *Döme Ferenc* és *Biró János* zentai lakosok ellen, mert egy röpiratban becsületében megsértette.

Orvosi előadások a vörhenyről. Dr. *Wagner Károly* ujvidéki kerületi orvos a napokban kétszer tartott előadást a vörheny elleni óvintézkedésekről. A magas színvonalon álló érdekes előadást mindkét esetben nagy s intelligens közönség hallgatta.

Gondnokság alatt. A zombori törvényvényészék *Marcsikity Vertelin* sztapári, *Sokics Johanna* zombori lakosokat, a szabadkai törvényészék pedig *Zabos Jánosné* zentai lakost gondnokság alá helyezte.

Községi képviselőválasztások Szenttamáson. Szenttamáson — mint levelezőnk írja — a napokban ejtették meg a községi képviselőválasztás mind az öt kerületben. Az első kerületben megválasztották *Románov János* és *Jankovits Tódor*, a másodikban *Begulyev Pál* és *Manojlovits Tódor*, a harmadikban *Oczilits Milutin* és *Gálik Mihály*, a negyedikben *Mikovits Péter* és *Sijácsics Dániel*, az ötödikben dr. *Lőrinczy Mihály* és *Fancsi Antal*. Az újonnan megválasztottak mind felvilágosodott, értelmes pol-

gárai a községnek, kiknek működése elé a választók érthető reménnyel és bizalommal néznek elé.

Halálos baleset. Ujvidékről írják nekünk Ujvidéken november 27-én meghalt *Groszman Hermanné*, szül. *Löwenberg Johanna* urnő pirosról. A még fiatal erőteljes, egészséges, munkásnő tragikus módon vált meg az élettől. Vacsoraközben egy csontocska akadt meg garatjában, és ez dacára a minden oldalról igénybe vett orvosi segítségnek a 9-ik napon halálát okozta. A boldogultat elterjedt rokonságán kívül gyászolja leánya dr. *Schreiber Lipótné*, veje dr. *Schreiber Lipót* orvos és fia dr. *Groszmann Adolf* ügyvédjelölt november 29-én lett eltemetve nagy részvét mellett az ujvidéki zsidótemetőben levő családi sírboltba.

Előjárók választása Katymáron. Katymárról írják nekünk: November 26-án délután ejtették meg a községi előjárósági választást, mely *Koller Oszkár* főszolgabíró tapintatos vezetésével ment végbe. Megválasztottak: *Birónak Váczy Lukács*. Esküdteknek: *Preinig Pál*, *Rau Ádám*, *Roth András*, *Krekity Máté*, *Ispánovits Boldizsár* és *Mattos Sándor*. Árvakatyójának *Weber Antal*. Községi pénztárnoknak *Eifried Kelemen* és adószedőnek *Allaga (Vecző) Bódog*.

Tündéresen. Tündéresen — mint levelezőnk írja — a hétfőn megtartott előjárósági választásnak ez lett az eredménye: *Biró Sikopária Zsiván*, albiró *Damjánov Milán*, pénztáros és közgyám *Radivojevits Milán*. Esküdtek *Rosuly Vlakó*, *Csurcsits István*, *Medákov Pál* és *Vlaovits Ráda*.

Csantavéren. Csantavér községben — mint levelezőnk írja — november 28-án volt a községi előjárósági választás a kövstező eredménnyel: Községi bíró *Tóth Ferenc* bagyi, h. bíró *Kiss Mihály*, községi pénztárnok *Domány István*, kir. adószedő *Vincze János*, közgyám *Ságity Mátyas*. Esküdtek: *Németh András*, idb. *Veréb János*, *Milánkovits Félix*, *Dvoráczki Ferenc*.

Kishegyesen november 25-én volt az előjárósági választás ezzel az eredménnyel: községi bíró *Fabó Pál*, albiró *Nagy Antal*, községi pénztárnok *Szöke Péter*, kir. adószedő *Szokolovits András*, közgyám *Varmuzsa Pál*. Esküdtek: *Süveges Ábel*, *Elek, Elek, Uhr András*, *Faragó József*, *Csoré János*.

Fizetésképtelen gépkereskedő. *Löbl Samu* palánkai gépkereskedő fizetési kötelezettségének az utóbbi időben nem tudott pontosan megfelelni. Bukását azzal tudta elkerülni, hogy hitelezői egyezkedtek vele, amennyiben 45%-ot engedtek követeléseikből.

Egészségügyi intézkedések Óbecsén. Az új közegészségügyi törvény értelmében Óbecsén eme intézkedések történtek: 1. Ügyvezető orvosul dr. *Popovits Milan* lett megválasztva. 2. *Lakásbér* fejében dr. *Vojnits* indítványa egyhangulag 700 korona állapított meg. 3. *Fuvardíj*ul, aki nem halott kém, annak évi 200 korona lett megszavazva. 4. A rendelési és látogatási díjak következőleg határozottak meg: a) rendelő óra alatt 1 kor.; b) rendelő órán túl nappal 1 kor., éjjel 2 kor.; c) látogatásnál nappal 1 kor. 50 fill., éjjel 3 kor.; d) gazdasági cselédek és munkásoknál rendeléskor 60 fill., látogatáskor 1 kor.; e) külterületen látogatási díj mellett 50 fillér km. pénz; f) Műtétéknél a miniszteri díjszabás fogadtatott el.

Öngyilkos tisztviselő. *Trif László* járásbírósi díjnok, okleveles tanító — mint titeli levelezőnk írja — november 26-án déli 12 órakor a titeli temetőben agyonlőtte magát. Tettének oka pénzzavar. Valakinek a nevére pénzt akart felvenni, de bűnös szándéka kiderült. A csendőrség el akarta fogni és ez elől menekült a halálba.

Uj lap Titelen. Titelen november 28-án »A Csajkás« című társadalmi és szépirodalmi hetilap indult meg *Jancusko László* felelős és dr. *Bartunek Gyula* társszerkesztő vezetésével.

A József szanatórium részére, *Szemző János* főszolgabíró buzgólkodása folytán ezidén — mint levelezőnk írja — eme adományok folytak be a titeli járásban:

Felsőkabol községben (Szaghmaister Algica gyűjtése) 29 K. 56 f.
Sajkásszentivánon (Bene Jolánka gyűjtése) 4 K. 27 f.

Káty község előjárósága 4 K. 70 f.
Alsókabol község 11 K. 46 f.
Sajkáslak község (Ivencz Irénke és Blankicza gyűjtése) 7 K. 76 f.

Tündéres község 4 K. 94 f.
Mozsor község előjárósága 25 K. 38 f.
Dnagárdony község 1 K. 22 f.
Tiszakálmánfalva község 8 K. 06 f.
Titelen (Vracsarics Zorica gyűjtése) 25 K. 20 fillér.

Összesen 122 K. 55 f.

Az adai villanyvilágítás ügye már befejezettek tekinthető. Az *Ada-Moholi Villanyossági R. T.* már meg is alakult. A részvények háromnegyed részét a budapesti Ganz-gyár r. t. jegyezte. Az új vállalat vezérigazgatója *Ofner József* adai gőzmalomtulajdonos.

A vöröskereszt-egylet bajai fiókjá a napokban tartott ülésében elnökké *Szutrély Lipót* ny. főszolgabíró, takarékpénztári elnököt választotta meg. Aelnök *Thury Mátyasné* lett. E két név biztosítékot nyújt, hogy a humánus intézmény hivatását hiven fogja betölteni.

A bajai kath. legényegylet táncvigalma alkalmával felülfizettek. *Vojnits Dániel* apátplébános 10 K., dr. *Makray László*, *Schöffner Gyula* 5—5 K., *Vigyázó Vendel* 4 K., dr. *Koller Imre*, ifj. *Nievel Lajos* 3—3 K., *Katanics Antal*, *Schüsler György*, *Vaszner Lipót*, *Nádas Sándor* és *Eber Sándor* 2—2 K., *Halpauer Juliska* 1 K. 60 fill., *Kucka Péter*, *Utry Pál*, *Lengyel Gyula*, ifj. *Wagenblatt József*, ifj. *Rehak György*, *Weisz József*, *Kovács Ödön*, *Dodek János*, *Dodek Lajos*, *Szlama Sándor*, ifj. *Sztertiády István*, *Bukovátz Antal*, *Karlicskó Mátyas*, *Damjanovits Milos*, *Krausz Sárika* és N. N. 1—1 kor. és *Tordai Péter* 60 fill.

A Szabadka—gombosi vasutat — mint haljuk — e hó 15-én adják át a forgalomnak.

Az ujvidék—szegedi törvényhatósági ut kiépítése. A zombori m. kir. államépítészeti hivatalban nov. 24-én tartották meg az Ujvidék—szegedi th. ut 73—87 km. szakaszának kiépítési munkálataira a versenytárgyalást. Ajánlatot tettek *Guttman és Frank* (Ujvidék) 200.374-95 koronával, *Hofbauer Jakab* (Budapest) 189.108-62 koronával, *Blau Rezső* (Mohács) 201.141-25 koronával, *Frank János* és társa (Eszék) 209.184-85 koronával, *Roheim Károly* és fiai (Zombor) 185.667-41 koronával. Az ajánlatokat döntés végett a vármegyei közigazgatási bizottság elé terjesztették fel.

Véres verekedés Pacséron. Pacséron — mint levelezőnk írja — november 29-én véres verekedés volt. Eddig ismeretlen tettesek orvul megtámadták *Plávsits Milót* és hasán s mellén olyan hatalmas szúrásokat ejtettek, hogy most haldoklik. A csendőrség széleskörű nyomozást indított meg.

A topolyai tűzoltóegylet november 28-án — mint levelezőnk írja — fényesen sikerült estélyt rendezett. Jelen volt az intelligencia, *Császár Péter* főszolgabíróval az élén, nagy számban.

Az adai községi utak törzskönyvezése. Ada község képviselő testülete elhatározta a községi utak törzskönyvezését. A vármegyei jóváhagyás után nyomban kiírják a pályázatot.

A »Zsabyai Kath. Kör« november hó 22-én szépen sikerült táncmulatságot rendezett, mely alkalomkor felülfizettek: *Szabó Pál* pléb. 5 K 40 f., *Nikolics Endre* 4 K, N. N. 3 koronát, *Majinszki Milutin* és *Schaller István* 2 koronát, *Trenka Kálmán*, *Evinger Kálmán*, *Brandt György*, *Flittner Dénes*, *Keller Mátyas*, *Wallach Ágoston*, *Kocsis István*, *Wass Márton*, X. Y. 1—1 kor.; *Weisz Jenő*, *Bokor Ferenc*, *Baróthy Lajos*, *Vucsak Antal*, *Madacki István*, *Liliom János*, *Herd Antal*, *Eidenmüller Elemér* dr., *Milin István* 40—40 fillért. — Fogadják e nemesszivü felülfizetők az ifju kör vezetőségének hálás köszönetét.

Szabad liceumi előadások Zentán. A zentai főgimnázium tanári testülete november 29-étől kezdve minden vasárnap d. u. 3 órakor a főgimnázium tornatermében szabad liceumi előadásokat tart a következő tárgysorozattal: 1. Nov. 29-én a) *Szücs Lajos* főgimn. igazgató megnyitó előadása; b) *Katona János* szavalata: *Munkás-szózat* Csorba Gézátlól; c) *László Pál* szavalata: *Lemondani Abet Ádám*tlól; d) *Kalmár Simon* ügyvédjelölt felolvasása: »A kulturáról«. — 2. December 6-án a) *Szücs Lajos* felolvasása: *Nevelés. Önnevelés.* b) *Orbán Károly* főgimn. tanár felolvasása: *Mit és hogyan olvassunk?* — 3. Dec. 13-án dr. *Halmos Béla* főgimn. tanár előadása: *Alkotmányunk fejlődése és mai állapota.* — 4. Dec. 20-án ugyanaz folytatólag. — 5. Január 3-án dr. *Hacker Kálmán* főgimn. tanár előadása: *A magyar nyelv és rokonairól.* — 6. Január 10-én *Veress Árpád* főgimn. tanár előadása: *Az elektromosság gyakorlati alkalmazásáról.* — 7. Január 17-én dr. *Glücksthal Andor* főgimn. iskolaorvos s egészségügyi tanár előadása: *Az agyvelő és működéséről.* — 8. Január 24-én dr. *Telesi István* főgimn. tanár előadása: *Emlékezés és feledés.* — 9. Január 31-én *Vig Lajos* főgimn. tanár előadása: *Közviszonyaink száz évvel ezelőtt.* — 10. Febr. 7-én *Mohácsi Pál* főgimn. tanár előadása: *Madárvédelem.* — 11. Február 14-én *Schmidt Fülöp* főgimn. tanár előadása: *Társadalmi mozgalmak a régi Rómában.* — 12. Febr. 21-én *Veress Árpád* előadása: *Találmányok.*

A közegészségügy rendezése — az új törvény értelmében — javában folyik vármegyékben. Az összes községek most intézkednek a törvényben foglalt rendelkezések végrehajtása iránt. Vannak azonban községek, melyek a törvényes utasítással szembe helyezkednek. Így például Cservenka község olyan határozatot hozott, mely úgy az orvosokra, mint a szülésznőkre s így közvetve a közegészségügyre sérelmes. Ezt a határozatot, minthogy megfelelőbbik, a vármegye kétségtelenül feloldja. Ada község képviselőtestülete ekként határozott: A községi orvosok részére évi 400 korona laktért, fuvert természetben. Rendelési és látogatási díjak a községi szabályrendelet szerint. A 7 éven aluli gyermekek után a jelzett díjak fele. Műtétékért a belügyminiszteri rendeletben megállapított III. fokú díjak fele; 2 kilométeren túl a látogatási díjakon felül orompartig: 30 fillér, tornyosszélig: 50 fillér és Tornyoson pedig 60 fillér pótdíj fizetendő egyesek által. A két éven aluli gyermekek díját a község nem váltja meg. Bábák díját az eddigi 200 koronáról 240 koronára emeli fel s egy új állást is fog szervezni. Szegényeknél tartoznak ingyen segédkezni, egyebütt 2 korona 40 fillérben állapítatik meg a segédkezési díj.

A felsőbácskai gazdasági vasutnak utiránya, a tervezők szerint ez lenne: Szabadka város belterületéből a gubóraktár mellől kiindulól a Jókai-utcán, Széchenyi-téren, Petőfi-utcán és a Halasi-úton haladva Kelebia és Tinóvárs pusztákon keresztül a halas-bácsalmás-rigicai helyiérdekű vasut Jánoshalma állomásig s folytatól Keles pusztá érintésével Császártöltésig vezető fővonal, s ebből a fővonalból egyrészt a kelebiai szállásoktól a m. kir. államvasutak Kelebia állomásáig, másrészt Keles pusztáról elágazól Debeák, Inoka pusztá, Öregszőlők és Sóstó érintésével a m. kir. államvasutak Kiskunhalas állomásáig vezető szárnyvonal; továbbá a fenti fővonalból Szabadka város belterületén a Halasi-útnál levő elágazással, Mérges pusztá, Kunbaja, Bácsalmási szőlők, Bácsalmás, Mátételke, Tataháza, Felsőszentiván és Csávoly községek érintésével a m. kir. államvasutak Baja állomásáig, s a város belterületének az állami gubóraktár mellett a Flórián-utcán át a téglagyári telepek érintésével, s Baja város Szent-János külvárosán keresztül a Dnnapartig, valamint a Sugovica csatorna áthidalásával annak jobb partjáiig vezető második fővonal.

KÖZGAZDASÁG.

A tengeri soronkívüli szállítása. Sztényi József államtitkár rendeletet intézett az önálló vasutak igazgatóihoz, a melyben hivatkozva arra, hogy több kereskedelmi és iparkamara, valamint az országos magyar gazdasági egyesület azt kérte, utasítanak a hazai vasutakat aziránt, hogy a morzsolt állapotban feladásra kerülő új termései friss tengeri sorrenden kívül szállítsák, illetőleg ilyen küldemény szállítása körül a többi hazai vasutak is ugyanazt az eljárást kövessék, a mely a m. kir. államvasutakon évek óta gyakorlatban van, elrendeli, hogy a morzsolt állapotban feladásra kerülő új termései friss tengeri az október hó 15-től február végéig terjedő időszakban ugyan olyan elbánás alá essék, mint azok az áruk, melyeknek gyors szállítása közérdeket kepezvén s az üzletszabályzat 56. szakaszának 4. bekezdésében foglalt rendelkezések alapján a vasutakon, midőn ennek szüksége felmerül, sorrenden kívül szállíthatnak.

Szövetkezeti pincze- és borközraktár Szegeden. Az idei bő szüret tanulságai, a hordóhiány s a borértékesítés nehézségei a szegedi és szegedvidéki szőlősgazdákat is arra bírta, hogy érdekeik megóvása céljából tömörüljenek. Az érdekeltek körébe mozgalom indult meg pinczeszövetkezetek létesítése végett s Becsey Károly szegedi képviselőnek vezetése mellett a szövetkezeti alapszabályok megállapítása tárgyában már értekezlet tartott, Mint értesülünk, Más oldalról a Magyar Általános Hitelbank is komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy szegedi közraktárát borközraktárral, illetve pincével bővíti ki s ezáltal módot kíván nyújtani a szőlősgazdáknak arra, hogy a borközraktárba elhelyezett terméseitek előleget kapjanak s ne legyenek kénytelenek borukat szüretkor poton áron elvesztesgetni.

Szerkesztői üzenetek.

P. J., Kecskemét. Intézkedtünk. A hiányzó számokat póstára tettük.
F. K., Baja. D. J. kérését készséggel teljesítettük.

A. V. Zsabya. A Kath. körre vonatkozó értesítés, az ön levelével együtt Bácsalmásról küldték be nekünk. Miként történhetett ez?

E. D. M. Az intelligensebb körökben ezek a legolvasottabb lapok: Budapesti Hírlap, Pesti Hírlap, Az Ujság, Pesti Napló. A két első koalíciós, a két utóbbi párton kívüli, illetve ellenzéki irányú. Irodalmi tekintetbe Az Ujság első helyen áll. Ebbe a lapba írnak: Herczeg Ferenc, Kozma Andor, Kóbor Tamás, Mikszáth Kálmán s.b. elsőrendű író. A legélénkebb, legszívesebb ujság azonban a Pesti Hírlap, csakhogy ezt a lapot, szemérem sértő apróhirdetése miatt nem tanácsos fiatal leányok kezébe adni.

Sz. Gy., Szeged. Figyelméért fogadja halás köszönetünket.

K. E., Kunbaja. Már megüzentük, hogy fordítást nem szívesen közlünk. Ez egyszer kivételt teszünk. H. plebánus ur üdvözlétét köszönjük s hasonlóval viszonyozzuk.

T. M.-ó. Az ilyen kérdésre fölösleges válaszolni.

Sz. T., Zenta. Nem lehet.

L. I., Zombor. Postára tettük.

Ands, Titel. Az elnök megígérte, hogy meglesz. Egyébként idejekorán utánanézzünk.

B. G. Á., Temerin. Köszönjük, de más helyről előbb kaptuk meg.

Dr. V., Ha lehetséges, még e héten elküldjük.

T. I., Topolya. Abban az egyletbe megtalálhatja.

S. T., Zombor. Nem kaptuk meg.

W. B.-a. Nem merjük biztatni, mert azoknak a körnöknek nincs érzékük az ilyesmi iránt.

Sz. M., Zenta. Lapunk vezére a napokban Budapestre érkezik s akkor meghányjuk-vetjük.

Nyulak eladó!

Nyolcvan darabból álló nyulállományomat, mely különböző koru és nemű tisztavérben tenyésztett, **ezüst szörme, angora, becsi kék, biac au daute, belga óriási és normandiai** nyulból áll, a szállítható és jókarban levő nagy rekeszekből álló **nyulketrecekkel** és több hozzá tartozó **eszközzel**

jutányosan eladó.

A nyulak a szabadban levő telepen, a szenttamási szöllőmben megtekinthetők.

Ivanovits Izidor

községi jegyző,
Szenttamás.

Kerény község Előljáróságától.

1950—1908. szám.

Hirdetmény.

Kerény község előljárósága közhírré teszi, hogy **6 tanterem, ovóda és ovónál lakás építésére** vonatkozó műszaki tervek és költségvetés elkészítésére pályázatot nyit.

A tervek folyó évi december hó 20-ig Kerény község előljáróságánál nyújthatók be.

Dijazásban kizárólag azon pályázó részesül, kinek tervei elfogadhatnak és törvényhatóságilag jóváhagyatnak.

Kerény, 1908. november hó 28-án.

Ladány Ervin,
községi jegyző.

Rill Ferenc,
községi bíró.

Ezüstszőrményulak

remek példányokban kaphatók

darabonként 6 K-ért

az Óbecsei Ezüstszőrme nyulitenyésztésre alakult alkalmi társaságnál.

Levelék Hárs Aladár tisztelendő urhoz 6—3 intézendők.

„Blickensderfer“ eredeti amerikai

írógép

azonnal látható irással.

Tiszta acélszerkezet.
Gyönyörű szép irással. — Az írógépek legolcsóbbja.

Ara teljes felszereléssel csak **300 korona.**

Írógép kollékok a legolcsóbb árakban szállíthatnak.

Részletfizetésre is adatik.
— Sokszorosításra is alkalmas. —

Állandó képviselő:

Ezer Antal
Apatin

Járási Általános Takarékpénztár.

26—1

TATAI BRIKETT

kitűnő szobafűtési szén

Jutányos árban azonnal szállítja:

Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat

≡ Budapest, V. Erzsébet-tér 19. szám. ≡

2—2

Freystädtler Flóra emlékiratai!

**Életem
Szerelmeim
Szenvedéseim**
Irta: Báró Spléyné Freystädtler Flóra.

Az ismert budapesti milliósleány megragadó közvetlenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kiáltó vád is társadalmunk legelőkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliókkal bíró nőt a züllés útjára kergették.

A szerző arcképével díszített kötetet **2 K**-ért küldi a

Kereskedelmi Reklámvállalat,
Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvétellel **2 korona 50 fillér.**

Bácsmegeye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy ez az egyetlen engedélyezett földrajz, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szives jóindulatukba ajánlom sok fáradtsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

MEZEI MIHÁLY
községi tanító.
ZENTA

Kezelés előtt!

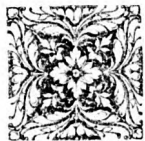
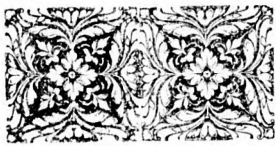
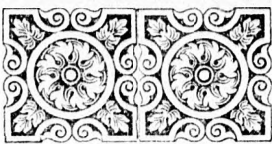
Kiefer János fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautschukban úgy mint aranyban.

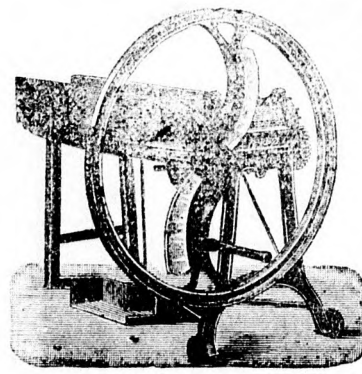
Speciálitás: Hidmunka aranykoronákra erősítve.

Kezelés után!

Takarmánykészítő gépek, szecskavágók, répavágók, da- ráló gépek, ta- karmányfüllesz- tők, trágyalé- szivattyúk

gyártanak és szállítanak legújabb és bevált szerkezet szerint.

Vetőgépek „AGRICOLA“

(tolóvetőkerék-rendszer).

Mindennemű mag és különböző magmennyiség számára, váltókerek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki.

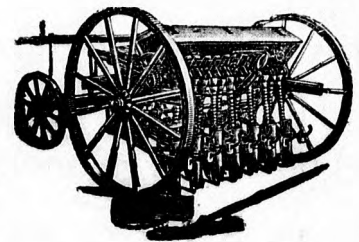
A lehető legnagyobb munka, idő és pénzmegtakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket széna és szalmaprések kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek és boronákban legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak.

Mayfarth Ph. és Társa

mezőgazdasági gépgyárak, vasöntödék és gőzhámorok
B É C S, II. Taborstrasse 71. 11-4

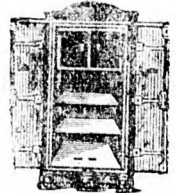
Több mint 600 drb. arany- ezüst stb. éremmel kitüntetve.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve. -- Képviselek és viszonteladók kerestetnek.

Hirdetések jutányos áron felvételnek.

POPPERÉS STEINER MOHÁCS.

Varrógépek, kötőgépek, beszélőgépek, kerékpárok és tűzmentes pénzszekrények

gyári raktára.

Eladás jutányos áron részletfizetésre is teljes jótállás mellett.

Saját javító műhely.

Kivánatra árjegyzék ingyen.

10-1

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A. B Á C S M E G Y E

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrogvármegye legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánium.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A. B Á C S M E G Y E.

pártoktól és egyénektől teljesen független újság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását celozzák.

A. B Á C S M E G Y E

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A B Á C S M E G Y É

nek, a megye minden községében állandó, **rendes tudósítója** van s így minden eseményről hű, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenkinek 4 hétig ingyen küldünk.

A. B Á C S M E G Y E

szerkesztősége és kiadóhivatala
BUDAPEST, Teréz-körút 2. szám
alatt van.

HIVATALOS

bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ

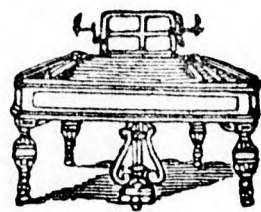
vésnök

BUDAPEST,

VI. ker., Váci-körút 17. sz.

A Bácsmegyei Gazdaszövetség szállítója.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

HANGSZEREK.

KUDLIK ÁDÁM hangszerkészítő Szabadkán. (Alapított 1899.) Ajánlja saját gyártmányu jó, erős hangu cimbalmaikat, hegedűk, harmonikák, jó szabadkai tamburák stb. jutányos áráért.

Tisztelettel

Kudlik Ádám.

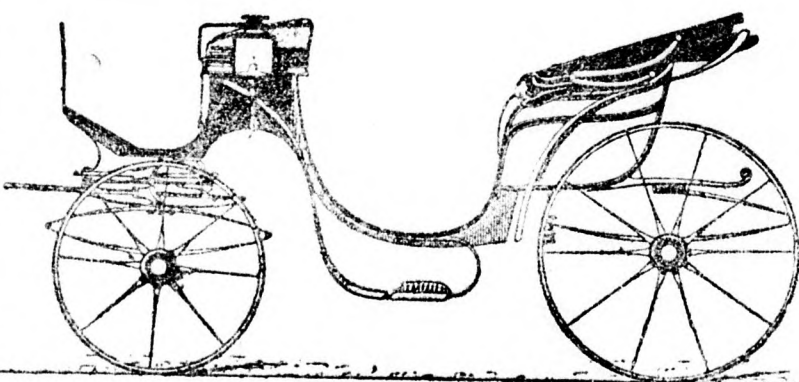

MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

SZEGED,

Boldogasszony-sugárút 58. szám.

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti állatorvosi főiskolában a **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá **gummi kerekeimet.**

Mindezek előrebocsajítása azon reményre jogosít, hogy e téren ugy a szakértelem, mint külsőnra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserelek.

Képes árjegyzék ingyen.

Átalakításokat jutányosan készítek.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 40-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismereti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a **külföldi tapasztalatokat**, újdonságokat, a francia, a német, olasz, osztrák stb. borászati irodalmát, minden kétséget kizárólag a **legsokoldalúbb és legértelmesebb szőlészeti újság**, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé tesz.

A „Borászati Lapok“

„Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé“nek hivatalos közlönye.

A Borászati Lapoknak a közgazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítőek, de különös súlyt helyez a **tudósításokra** is, amiben több mint száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségében.

Minden előfizető évenként legalább **egy nagy színes műmellékletet** kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tőkerészekből vagy állatokból a fellépett **szőlőbetegséget** vagy **rovart** és az ellenük való védekezést és kimerítő választ ad minden hozzáintézt szakkérdésre.

Laptulajdonos:

Baross Károly örököse.

Felelős szerkesztő:

Dr. Druker Jenő.

A lap előfizetési ára:

1 évre **12** kor. 1/2 évre **6** kor. 1/4 évre **3** kor

Mutatványszámot három héten át szívesen küld a

BORÁSZATI LAPOK kiadóhivatala (Budapest, IX., ker., Üllői-ut 25. sz.)

Legújabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becserélése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen.

BIHARI J

kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címert értesíteni, hogy

SZABADKÁN

VIII., kör., 54 szám.

alatt, közvetlen a vasút állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő